

Dansk økonomi oktober 2001

BNP stiger i 2. kvartal 2001

BNP stiger med 0,6 pct.

Det reale BNP stiger med 0,6 pct. fra 1. til 2. kvartal, når der korrigeres for sæsonudsving. Navnlig eksporten men også investeringer og det offentlige konsum bidrager til den økonomiske vækst. Målt i forhold til samme periode sidste år vokser det *ikke-sæsonkorrigerede* reale BNP med 1,3 pct. i 2. kvartal og med 1,5 pct. i første halvår

Fortsat fald i investeringerne

Investeringerne aftager med 1,2 pct. i 1. kvartal. Det er særligt øvrige faste bruttoinvesteringer, men også investeringer i boligbyggeri, der trækker de samlede investeringer ned. Investeringer i øvrige byggeri og anlæg stiger med 4,1 pct., mens investeringer i maskiner, transportmidler mv. stort set er uændrede (jf. tabel 1).

Overskuddet på betalingsbalancen stiger fortsat

I perioden juni - august 2001 er overskuddet på betalingsbalancen 5,3 mia. kr. (månedsgennemsnit), hvilket er 2,1 mia. kr. højere end i samme tremåneders periode for et år siden.

Stigning i overskuddet for varer og tjenester

Stigningen i overskuddet skyldes hovedsagelig en forbedring af vare- og tjenestebalancen på 3,1 mia. kr.

Beskæftigelsen stiger

Beskæftigelsen vokser med 1.100 personer i 2. kvartal. I landbruget og i de private byerhverv falder beskæftigelsen, mens den offentlige beskæftigelse stiger.

Den private sektor har højere lønstigningstakt end stat og kommuner

Den årlige lønstigningstakt stiger til 4,3 pct. i den private sektor i 2. kvartal, og overhaler dermed ansatte i stat og kommuner, hvor stigningen hhv. er uændret på 4,2 pct., og faldende til 2,6 pct. Faldet i den kommunale sektor skal ses i lyset af den kraftige lønstigningstakt samme kvartal året før.

Forbrugerforventninger

Forbrugernes tillid til fremtiden falder med 1 point fra august til september og er nu 1. Stigningen skyldes især en større tiltro til familiens fremtidige økonomiske situation.

Industriens forventninger

Konjunkturindikatoren falder med tre point siden august og er nu nede på -9. Udviklingen dækker bl.a. et fald i forventningerne til produktionen og stigende færdigvarelagre. Forventningerne til ordrebeholdningerne er fortsat -10.

Byggeriets forventninger

Udviklingen i byggebranchens forventninger er fortsat faldende. Den sæsonkorrigerede konjunkturindikator for bygge og anlægsbranchens forventninger falder fra -14 i august til -16 i september.

Serviceerhvervenes forventninger

Serviceerhvervenes forventninger til nærmeste fremtid stiger fra 1 i juni til 16 i september (ikke-sæsonkorrigeret).

Rentefald

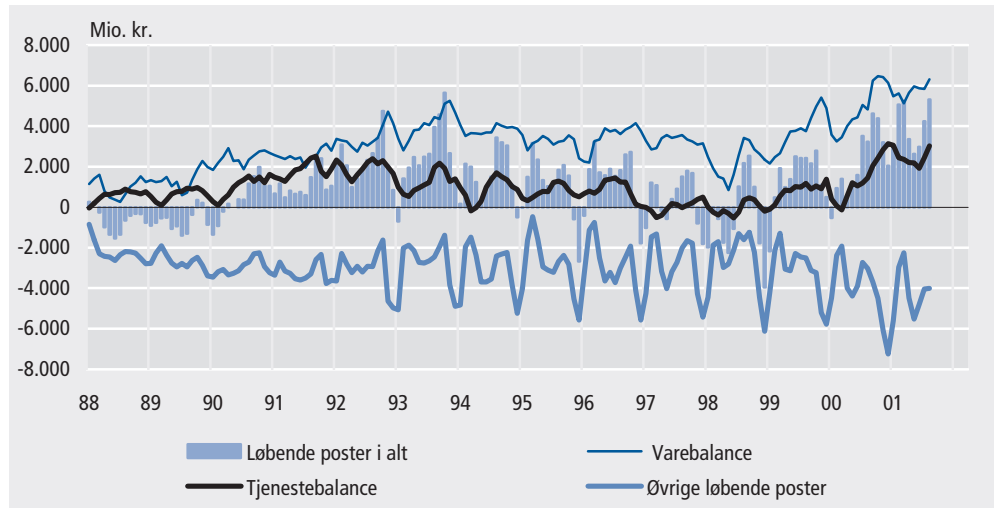
I september 2001 ligger den korte danske 3-månedersrente i gennemsnit på 4,33 pct., hvilket er et fald i forhold til juni på 0,56 pct. point. Den effektive obligationsrente er faldet 0,30 pct. point siden juni og ligger i september nede på 5,64 pct.

Overskuddet på betalingsbalancen stiger fortsat

Månedligt overskud på
5,3 mia. kr. ...

I perioden juni - august 2001 er overskuddet på betalingsbalancen 5,3 mia. kr. (månedsgennemsnit) – ikke mindre end 2,1 mia. kr. højere end i samme tremåneders periode for et år siden.

Figur 1. **Betalingsbalancens hovedposter, 3 måneders glidende gennemsnit.**

Anm.: Opgørelsen af betalingsbalancen foretages fra januar 1997 efter nye principper og er derfor ikke fuldt ud sammenlignelige med tallene fra de foregående år. Fra januar 1999 betragtes Færøerne og Grønland som udland.

Overskuddet
på vare- og tjeneste-
balancen stiger igennem
hele 2001

Stigningen i overskuddet skyldes, akkurat som igennem hele 2001, en forbedring af vare- og tjenestebalancen, der dog modvirkes af en forringelse af balancen på de øvrige løbende poster. Vare- og tjenestebalancen er forbedret med 3,1 mia. kr. i den seneste tremånedersperiode – næsten ligeligt fordelt på varer og tjenester – imens balancen for de øvrige løbende poster er forringet med 1,0 mia. kr.

Lille fald i
handelsbalance-
overskuddet

På handelsbalancen ("varebalancen") er det gennemsnitlige månedlige overskud på 5,0 mia. kr. i juni - august 2001 (sæsonkorrigerede værdier) – et fald på 0,6 mia. kr. i forhold til den foregående tremåneders periode.

Oversigtstabel 1. **Handelsbalancer og udenrigshandlen fordelt på lande og varegrupper**

	juni-august 2001					
	Tyskland	Sverige	UK	Øvrige EU-lande	EU-lande i alt	Ikke-EU-lande i alt
Handelsbalance, ekskl. skibe	212	590	831	-648	984	3 995
Import, ekskl. skibe mv.	2,7	-1,2	-0,5	3,4	1,9	0,8
Varer til erhvervene (01-30 + 37-42)	3,3	-1,2	-4,1	3,5	1,6	-1,8
Personbiler (46)	5,4	12,7	21,2	14,2	10,9	11,6
Varer til forbrug (47-53)	-3,6	-3,4	0,7	3,1	0,2	-1,4
Brændselsstoffer mv. (32-36)	-8,0	-12,2	57,3	-27,1	-3,0	14,6
Andre varer (43 + 45 + 54)	17,8	20,9	-15,9	1,6	12,2	5,2
Eksport, ekskl. skibe mv.	2,6	-7,1	-2,3	-6,4	-3,3	5,7
Landbrugsprodukter (01-32)	-4,9	10,6	-12,4	-4,0	-5,1	7,0
Maskiner og instrumenter (68)	3,1	2,2	8,9	-9,5	-1,1	7,4
Øvrige industriprodukter (41-67,69-72)	1,1	5,3	4,7	-2,1	1,3	1,9
Brændselsstoffer mv. (85)	33,4	-58,5	-43,1	-28,4	-33,2	66,6
Andre varer (82 + 84 + 86)	6,8	9,5	10,6	5,9	6,8	3,5

Anm.: Opgørelsen af udenrigshandelsstatistikken foretages efter lidt andre principper end varehandlen i betalingsbalancen, bl.a. opgøres importen i forskellige værdiniveauer. Handelsbalancen i denne tabel er derfor ikke helt sammenlignelig med varebalancen omtalt ovenfor.

*Nedgang i
overskuddet overfor EU*

Overskuddet i samhandlen med de øvrige EU-lande er ca. halveret i de seneste måneder og ligger nu på et månedsniveau omkring 1 mia. kr. Til gengæld stiger overskuddet overfor landene udenfor EU – her er det især handlen med USA og Japan som sikrer det komfortable overskud på handelsbalancen.

BNP stiger i 2. kvartal 2001

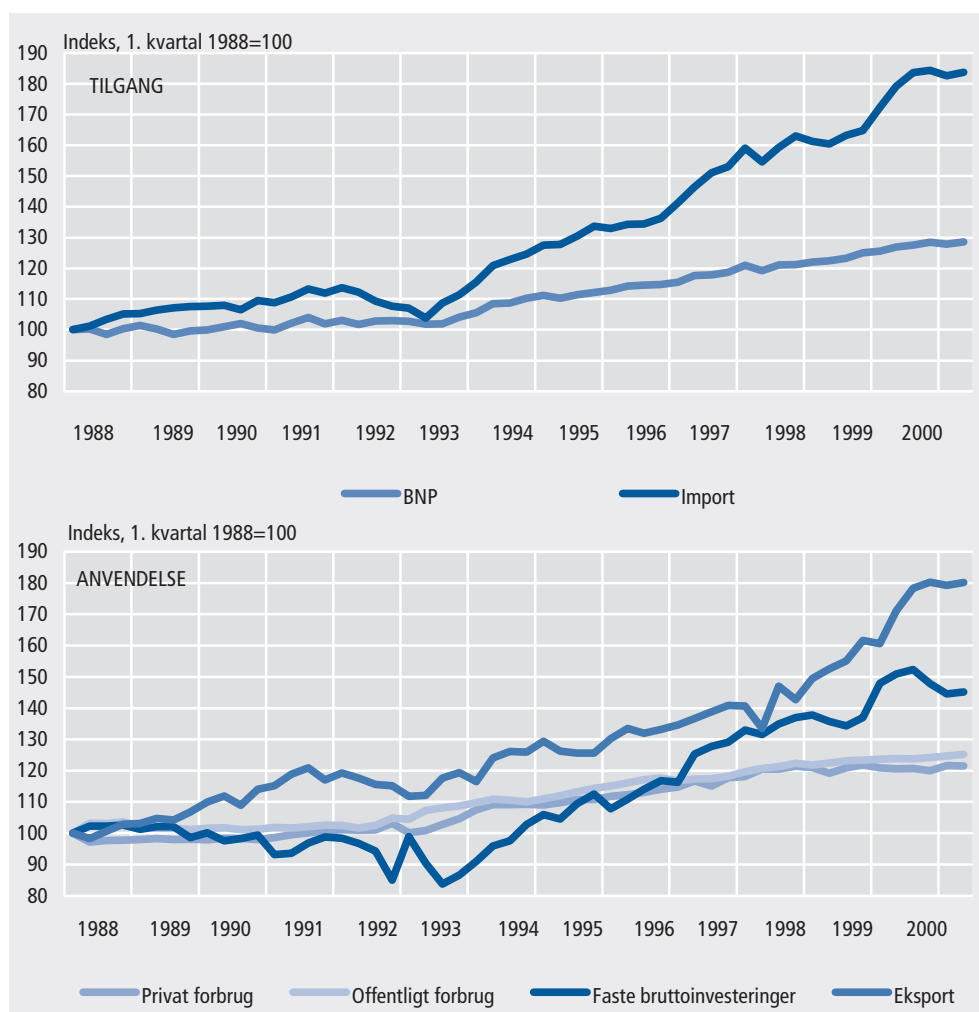
*BNP stiger med
0,6 pct.*

Det reale BNP stiger med 0,6 pct. fra 1. til 2. kvartal, når der korrigeres for sæsonudsving. Navnlig eksporten men også investeringer og det offentlige konsum bidrager til den økonomiske vækst. Målt i forhold til samme periode sidste år vokser det *ikke-sæsonkorrigerede* reale BNP med 1,3 pct. i 2. kvartal og med 1,5 pct. i første halvår.

*Næsten uændret
investeringsniveau*

De faste bruttoinvesteringer øges med 0,4 pct. fra 1. til 2. kvartal. Særligt investeringer i software stiger. Også boligbyggeriet vokser, mens det øvrige byggeri og anlæg falder med 5,3 pct. Investeringer i maskiner, transportmidler mv. aftager med 2,6 pct.

Figur 2 Forsyningsbalance, sæsonkorrigerede værdier i 1995-priser

Vækst i im- og eksport

Både importen og eksporten stiger i 2. kvartal med hhv. 0,6 pct. og 0,5 pct. Importen vokser mere end eksporten, og dermed bidrager udlandets nettoefterspørgsel svagt negativt til den økonomiske vækst.

*Lille fald i det
private konsum*

Det private konsum falder beskedent med 0,1 pct. i 2. kvartal, selvom anskaffelsen af køretøjer stiger med 3,8 pct. efter en periode med stærkt fald. Forbruget af tjenester vokser med 0,2 pct., mens forbruget af øvrige varer aftager med 0,4 pct. Det offentlige konsum stiger med 0,4 pct.

Beskæftigelsen stiger

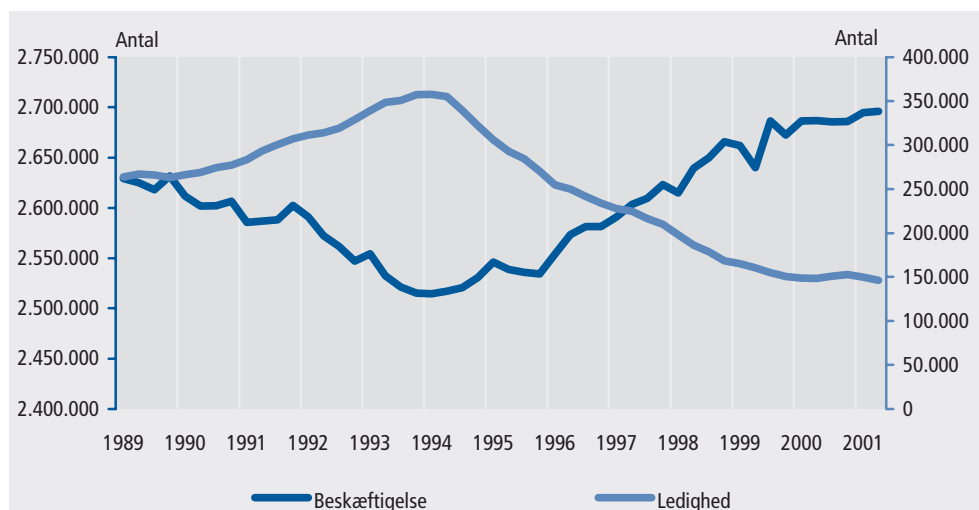
Beskæftigelsen vokser med 1.100 personer i 2. kvartal. I landbruget og i de private byerhverv falder beskæftigelsen, mens den offentlige beskæftigelse stiger.

Stadig faldende ledighed

*Ledigheden falder og
beskæftigelsen stiger
i 2. kvartal*

I 2. kvartal 2001 er der gennemsnitligt 146.000 personer ledige, når der korrigeres for sæsonbevægelser. Ledigheden er dermed faldet med ca. 3.500 personer i forhold til foregående kvartal. I august 2001 er ledighedsprocenten 5,1 pct., hvilket svarer til gennemsnitligt 141.000 ledige personer, og et fald på ca. 1.000 personer i forhold til juli. Beskæftigelsen stiger med ca. 1.000 personer i 2. kvartal. Stigningen ses kun i den offentlige beskæftigelse.

Figur 3. Ledige og beskæftigede personer

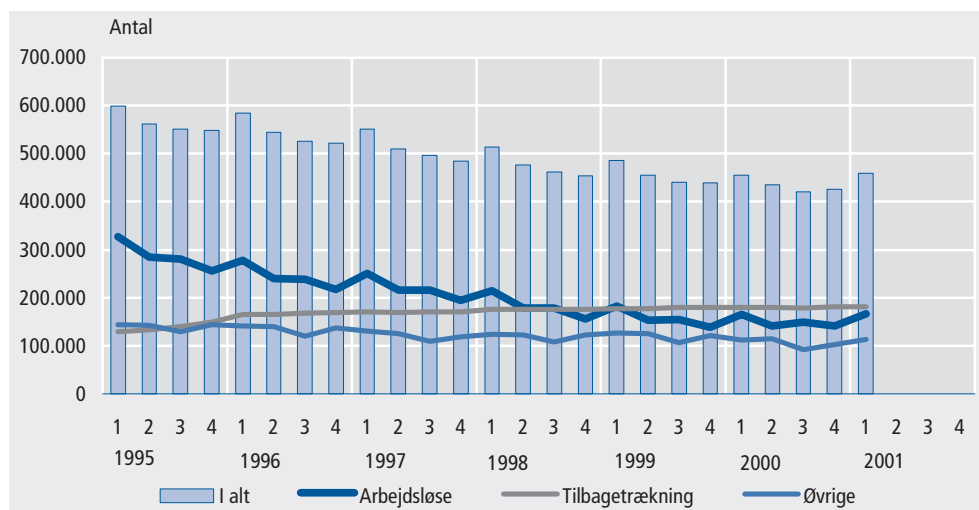
Anm. Tællingsenheden for beskæftigelse og ledighed er ikke ens. Beskæftigelsen er opgjort som antal helårspersoner, mens ledigheden er opgjort som det gennemsnitlige antal ledige.

Uændret tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet

*459.000 ude af ordinær
beskæftigelse i 1. kvartal*

I 1. kvartal 2001 er 459.000 uden for ordinær beskæftigelse (ikke-sæsonkorrigeret). Det svarer til 15,5 pct. af arbejdsstyrken. I forhold til 1. kvartal 2000 er der tale om et stigning på 4.000 personer. Andelen af personer på tilbagetrækning er steget med 1.000 personer fra 179.000 i 1. kvartal 2000 til 180.000 1. kvartal dette år.

Figur 4. Personer ude af ordinær beskæftigelse

*Lille fald i permanent
tilbagetrækning fra
arbejdsmarkedet*

Arbejdsløshedens fald siden 1994 skal bl.a. ses i sammenhæng med den stigende deltagelse i forskellige arbejdsmarkedspolitiske foranstaltninger - især permanent tilbagetrækning i form af efterløn og overgangsydelse. Antallet af deltagere på permanent tilbagetrækning har dog stabiliseret sig i det seneste år på omkring 180.000 fuldtids-personer.

Oversigtstabel 2. **Ledighed og deltagelse i arbejdsmarkedspolitiske foranstaltninger, faktiske tal og i pct. af arbejdsstyrken**

	2000				2001	2000				2001	
	1. kv.		2. kv.		3. kv.		4. kv.		1. kv.	1. kv.	
	1 000 personer					pct. af arbejdsstyrken					
I alt	455	436	420	425	459	15,4	14,7	14,2	14,4	15,5	
Ledige	165	142	150	141	166	5,6	4,8	5,0	4,8	5,6	
Støttet beskæftigelse	36	37	33	33	34	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1	
Orlov	28	29	27	26	26	0,9	1,0	0,9	0,9	0,9	
Uddannelse	39	40	24	35	41	1,3	1,3	0,8	1,2	1,4	
Integrationsuddannelse	1	2	2	2	3	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	
Anden aktivering	7	7	7	8	9	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	
Tilbagetrækning	179	179	179	180	180	6,1	6,1	6,0	6,1	6,1	

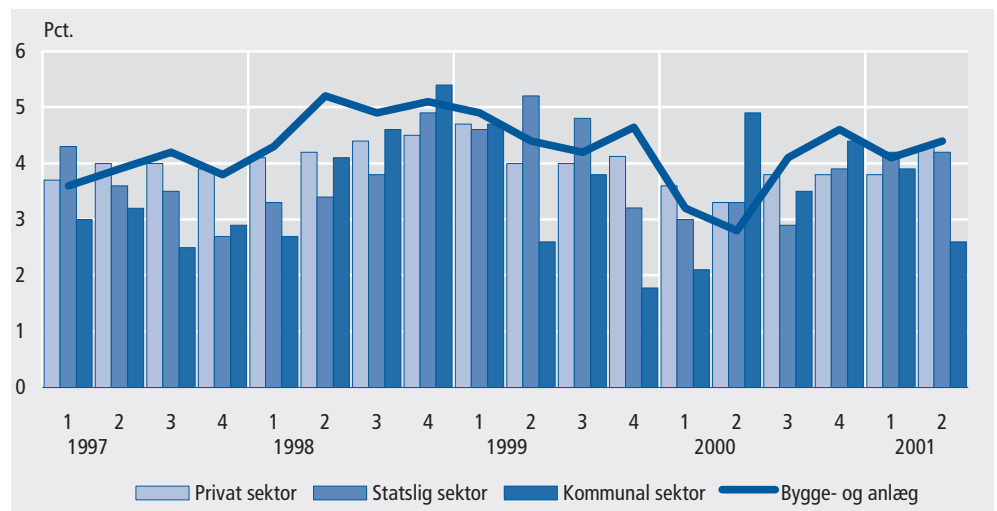
Anm. Arbejdsstyrken er opgjort som antal beskæftigede og ledige (16-66 år) pr. 1. januar 2000 inkl. modtagere af efterløn og overgangsydelse i de aktuelle kvartaler.

Bygge- og anlægsbranchen fører i lønkapløbet

Øget lønstigningstakt

Med en årlig lønstigning på 4,4 pct. i bygge- og anlægsbranchen er lønstigningstakten fortsat højere end i de øvrige brancher. I første kvartal er den årlige lønstigning revideret ned til 4,1 pct.

Figur 5. **Lønmodtagernes fortjeneste, årlig stigning i pct.**

Anm. Afgrænsningen af sektorer sker på baggrund af virksomhedernes indberetningsform. Et antal ansatte i den statslige og kommunale sektor er af denne årsag fejllanceret set i forhold til den private sektor.

Højest lønstigning i den private sektor

Med en årlig lønstigningstakt på 4,3 pct. i 2. kvartal overhaler den private sektor lønudviklingen i stat og kommuner. Her er den årlige lønstigningstakt på hhv. 4,2 pct. og 2,6 pct. Faldet i den kommunale sektor skal ses i lyset af den kraftige lønstigningstakt samme kvartal året før.

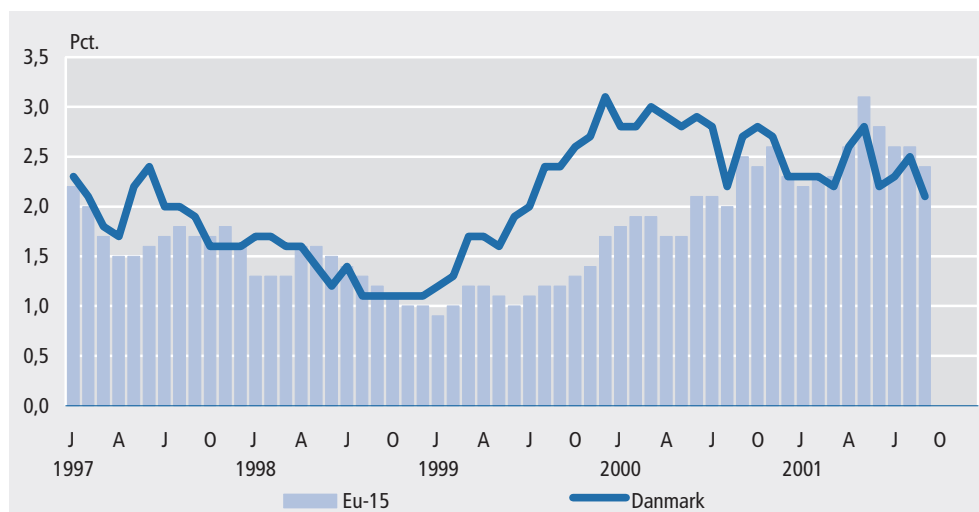
International lønudvikling

Dansk Arbejdsgiverforenings internationale lønstatistik for 2. kvartal 2001 viser, at årlige lønstigninger i industrien er højst i Danmark med 5,3 pct. Også i Finland og Storbritannien er lønstigningstakten høj hhv. 5,2 og 4,9 pct. Tyskland (1. kvartal 2001) og Sverige har årlige lønstigninger på kun 1,9 pct. og 2,4 pct. I USA er lønstigningstakten 3,3 pct. i 2. kv. 2001.

Dansk inflation fortsat under EU-gennemsnit

I september er den årlige prisstigningstakt i Danmark ifølge det EU-harmoniserede forbrugerprisindeks (HICP) 2,1 pct., det laveste for året. Den gennemsnitlige prisstigning for hele EU (EU15) er på 2,4 pct. og for Eurozonen (EU11) 2,5 pct. i september.

Figur 6. EU-harmoniseret forbrugerprisindeks (HICP), årlig stigning i pct.

Generelt øgede prisstigninger i EU

De danske prisstigninger er blandt de 3 laveste i EU. Det er kun Frankrig (2,5 pct.) og Storbritannien (1,7 pct.), der i maj har lavere prisstigninger end Danmark. De højeste prisstigninger i EU har Holland med 5,4 pct., men også Spanien, Portugal og Irland har inflationsrater på mere end 4 pct. I både Frankrig og Tyskland er inflationen øget med mere end ét procentpoint fra januar til maj 2001.

Stigende fødevarerpriser

For alle EU-lande har der været en øgede prisstigninger i 2001. Det skyldes gennemgående stigende priser på føde- og drikkevarer.

Flimrende forventninger – inden terroraktionen mod USA

11. september

Hovedparten af oplysningerne, der er indsamlet til forventningsindikatorerne, er indsamlet inden terroraktionen i USA 11. september.

Forbrugernes forventninger

Den samlede forbrugertillidsindikator er steget fra -1 i august til 1 i september. Stigningen skyldes især en større tiltro til familiens fremtidige økonomiske situation. Vurderingen af landets nuværende og fremtidige økonomiske situation er begge faldet lidt.

Industriens forventninger

I industrien ser virksomhederne stadigvæk mindre lyst på fremtiden. Konjunkturindikatoren for september er faldet med 3 pct. point siden august og er nu nede på -9. Dermed fortsætter den negative tendens, som satte ind i begyndelsen af året. Udviklingen dækker over uændrede forventninger til ordrebeholdningen som ligger på -10, stigende færdigvarelagre (fra 9 til 11), samt et fald i forventninger til produktionen (fra 22 til 18) fra august til september.

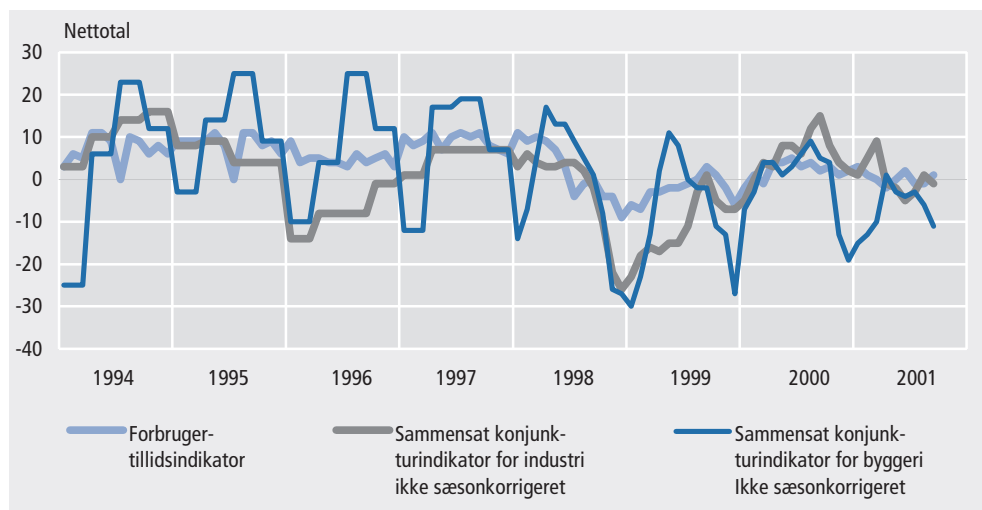
Byggesektorens forventninger

Udviklingen i byggebranchens forventninger til de næste tre måneder er fortsat faldende i september. Den sæsonkorrigerede konjunkturindikator for bygge- og anlægsbranchens forventninger er faldet med 2 pct. point fra -14 til -16 fra august til september.

Serviceerhvervenes forventninger

Servicesektorens forventninger steget fra 1 i juni til 12 i september. Der er positive forventninger til omsætningen i alle brancher til perioden september-november, idet nettotallet for turisme og for transport er 14 pct. og tallet for forretningsservice er 17 pct.

Figur 7. Forventningsindikatorer

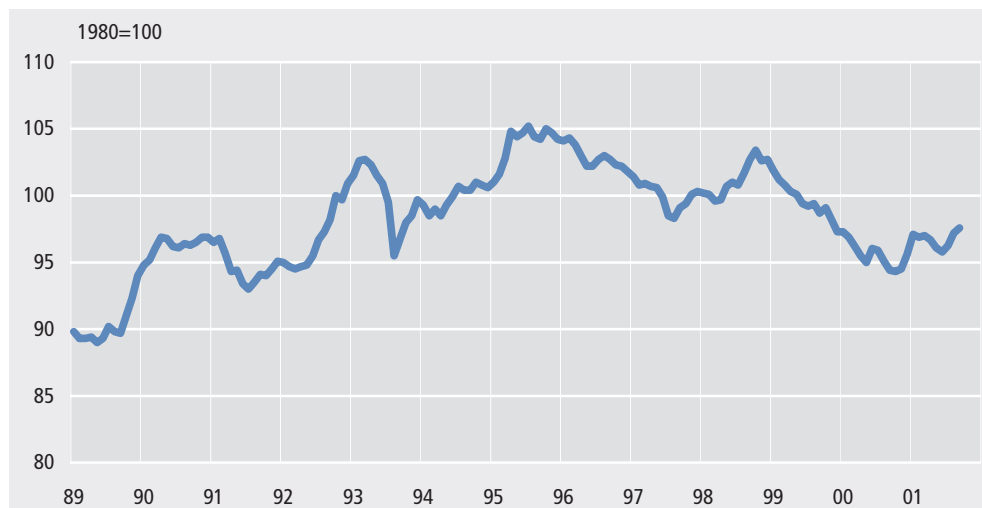

Stigning i kronekursen

Den effektive kronekurs er igen steget

Efter stort set et konstant fald i den effektive kronekurs siden 4. kvartal 1998, indtrådte der en mindre stigning i slutningen af 4. kvartal 2000, der har stabiliseret sig i 1. kvartal 2001. Denne stabilisering blev efterfulgt af et fald i 2. kvartal, som hænger sammen med dollarens stigning i forhold til euroen. I 3. kvartal er kronekursen dog igen styrket.

Figur 8. Effektiv kronekurs

Anm. Stiger den effektive kronekurs, er det ensbetydende med, at kronen i gennemsnit er blevet dyrere at købe for de lande, vi handler med, dvs. en forbedring af bytteforholdet.

Stort fald i den korte rente

Den korte rente 4,55 pct. i september

I september var den korte danske 3-månedersrente i gennemsnit 4,33 pct., hvilket er et fald på 0,56 pct. point i forhold til juni. I forhold til december 2000 er det et fald på 1 pct. point. Det seneste fald skal ses i lyset af de rentenedsættelser der har været på det sidste i USA, som har haft til formål at stimulere den amerikanske økonomi efter følgerne af terrorangrebet 11. september.

Det korte rentespænd falder en smule

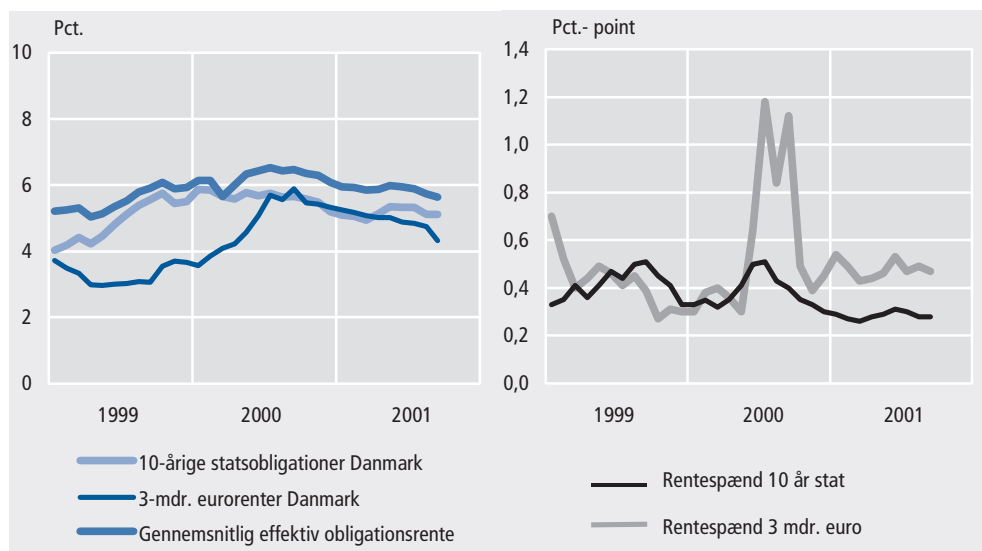
Det korte rentespænd mellem det danske marked og euroområdet er efter det markante opadgående spring i 3. kvartal 2000 faldet tilbage til et niveau på omkring et halvt procentpoint. Rentespændet falder en smule i 3. kvartal fra 0,53 pct. point og ligger i september på 0,47 pct. point.

Fald i den lange rente

Den effektive rente på danske obligationer har i 2001 ligget på et niveau lidt under 6 pct. I september er den gennemsnitlige effektive obligationsrente 5,64 pct. Det er et fald på 0,30 pct. point i forhold til juni måned.

Den effektive danske statsobligationsrente stiger en smule i 2. kvartal. I september er den gennemsnitlige effektive statsobligationsrente på 5,11 pct. og er dermed faldet 0,22 pct. point i forhold til juni. Det lange rentespænd til Tyskland, der i juni 2001 var på 0,31 pct. point, er i september faldet til 0,28 pct. point.

Figur 9. Den danske rente og rentespænd til den tyske rente og euroområdet

*Fald i udlandets
beholdning af danske
obligationer*

Udlandets beholdning af danske obligationer stiger fra 374,8 mia. kr. i 1. kvartal 2001 til 380,3 mia. kr. i 2. kvartal 2001, hvilket svarer til en stigning på 1,5 pct. For de danske statsobligationer var der dog tale om et fald på 6,6 pct., mens kategorien andre obligationer stiger med 10,2 pct.

Oversigtstabel 3.

Udlandets beholdning af børsnoterede obligationer. Nominel værdi

	2000			2001	
	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal	1. kvartal	2. kvartal
	mia. kr.				
I alt	389,5	394,8	360,9	374,8	380,3
Statsobligationer	227,9	203,5	207,4	193,8	180,9
Andre obligationer mv. ¹	161,6	191,3	153,5	181,0	199,4

¹ Obligationsudstedende institutter, Erhvervsobligationer, Udenlandske obligationer, Repoforretninger og Euroclear.

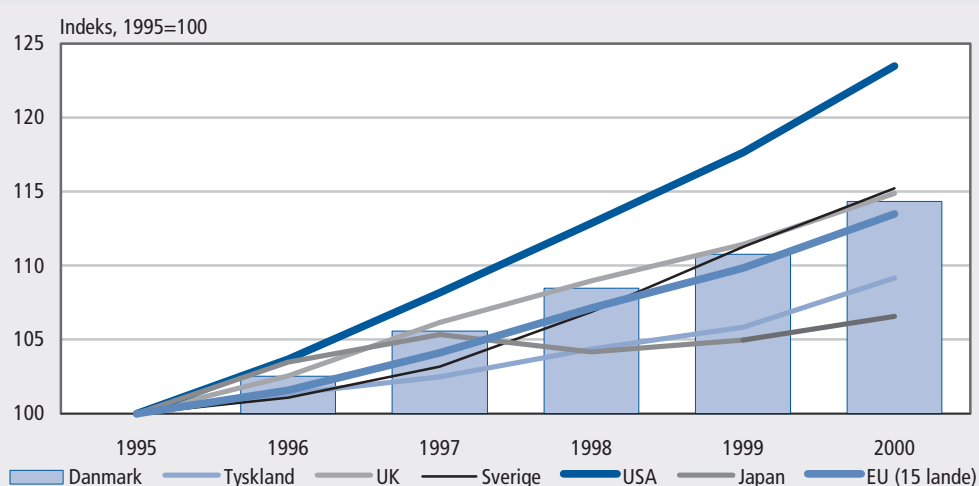
Fokus på nationalregnskab

International sammenligning

Dansk vækst relativ høj i EU

Blandt de lande der har størst betydning for den danske økonomiske udvikling, har især USA, UK og Sverige haft høj økonomisk vækst i de senere år. Væksten i Tyskland har været meget afdæmpet, og Japan har i perioder haft direkte nedgang i den økonomiske aktivitet. Siden 1995 har Danmark haft en økonomisk vækst lidt over gennemsnittet i EU.

Figur 10 BNP i udvalgte lande, faste priser

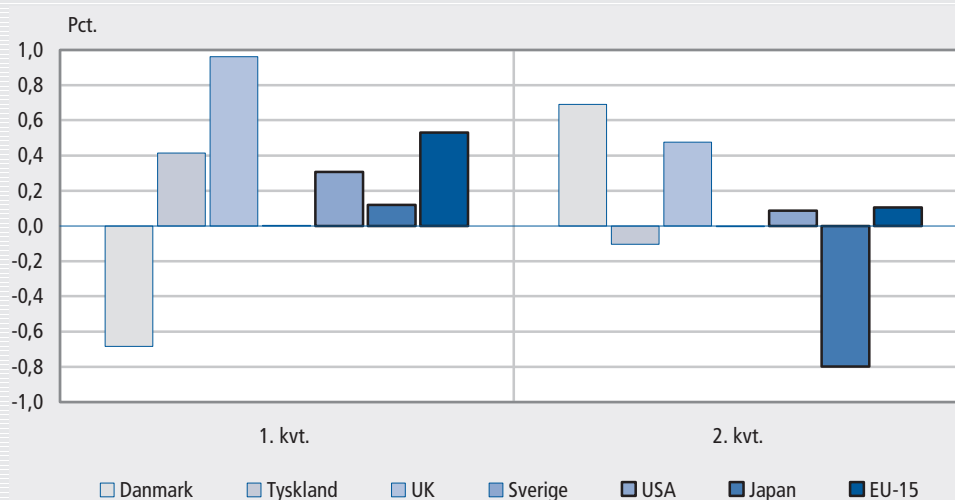

Kilde: Eurostat, New Cronos

Flere lande har negativ vækst

Fra 4. kvartal 2000 til 1. kvartal 2001 falder det reale BNP med -0,7 pct. i Danmark, når der korrigeres for sæsonudsving. De andre lande oplever positive om end forholdsvis beskedne vækstrater. I 2. kvartal har to af landene i nedenstående figur Japan og Tyskland en negativ vækst på hhv. -0,8 pct og -0,1 pct. Sveriges vækst ligger på nulpunktet.

Figur 11 Realvækst i BNP 1. og 2. kvartal 2001 målt i forhold til foregående kvartal
Sæsonkorrigerede tal

Kilde: Eurostat, New Cronos

Hurtigere nationalregnskab

Speciel flash-udgave

Fremover vil det kvartalsvise nationalregnskab udkomme en måned hurtigere i en speciel flash-udgave. Den Europæiske Centralbank og Eurostat har gennem et stykke tid presset på for at få udgivelsestiden for nationernes kvartalsvise nationalregnskab ned. Det er specielt den Europæiske Centralbank, der presser på for hurtigere at få et samlet overblik over den europæiske økonomi, så de kan få et bedre grundlag for at bedømme om renten skal sættes op eller ned.

Hurtigere overblik over konjunkturudviklingen

Danmarks Statistik har derfor gennem næsten to år arbejdet på at komme et formelt krav i forkøbet. Med udgivelsen af det kvartalvise nationalregnskab for 3. kvartal 2001 i november kan man allerede 2 måneder efter kvartalets udløb få et samlet overblik over den kortsigtede økonomiske udvikling til vurdering af de økonomiske konjunkturer. Et revideret kvartalsvist nationalregnskab, svarende til det hidtidige publicerede, vil som tidligere offentliggøres 90 dage efter kvartalets udløb.

En anelse større usikkerhed

Nationalregnskabet bygger på andre statistiske kilder, fx udenrigshandelsstatistik, momsstatistik, detailomsætningsindekset og ATP-beskæftigelsen, der hver for sig beskriver dele af økonomien og beskæftigelsen i Danmark. Den øgede aktualitet har den pris, at data vil være til rådighed i foreløbige versioner – og nogle i ufuldstændig form – så den tidlige udgave af et kvartal vil i højere grad være bygget på skøn. Konklusionen er dog, at vi kan lave et hurtige kvartalsvist nationalregnskab uden væsentlige kvalitetstab, fordi vigtige kilder nu kommer tidligere. Læs mere om det nye kvartalsvise nationalregnskab på www.dst.dk/hurtigere-nationalregnskab.

Hurtigere tal, men i en lidt anden form

De nye hurtigere kvartalsvise nationalregnskabstal vil blive publiceret i Konjunkturstatistik fra og med decemberudgaven. Branchetallene i tabellerne 4-7 ikke vil foreligge så detaljeret i den hurtige version, som i den hidtidige version, og disse tabeller bliver derfor til den tid ændret en smule.